

Nr 181.

Av herr **Bengtsson**, om ökat anslag till understöd åt elever i utbildningskurser för manliga ladugårdsskötare.

Som bekant intager mjölkproduktionen en mycket framträdande plats inom det svenska folkhushållet, och större delen av det svenska jordbruket baseras huvudsakligen på densamma. Statsmakterna hava också på mångfaldiga sätt visat sitt intresse för denna produktion såväl genom anvisande av statsbidrag som genom meddelande av reglerande föreskrifter i syfte att höja produktionen, kvantitativt och kvalitativt.

Genom åtgärder, som sålunda vidtagits, och i övrigt på grund av den utveckling inom mjölkproduktionen och mejerihanteringen, som försiggått under senare år, hava allt större krav kommit att ställas på mjölkens kvalitet, innefattande krav på en förbättrad ladugårdshygien. För att möta dessa krav liksom ock för ett rätt utnyttjande av det omfattande arbete, som nedlägges inom nötkreatursaveln och för bekämpande av de smittsamma sjukdomarna hos nötkreaturen, framförallt tuberkulosen, är det nödvändigt att för arbetet i ladugårdarna finnes tillgång på kvalificerad personal.

För närvarande råder mycket stor brist på ladugårdsskötare, särskilt kvalificerade sådana. Tillströmningen till yrket är mycket knapp, vilket torde bero bland annat på de arbetsvillkor, som jordbrukets arbetsgivare kunna bereda de i ladugårdsarbete sysselsatta, och yrkets så att säga sociala anseende.

Ett sätt att höja yrkets sociala anseende och samtidigt bereda tillgång på bättre kvalificerad personal är otvivelaktigt att sörja för bättre utbildningsmöjligheter inom yrket. För ladugårdsförmän hava även sedan åtskilliga år med statsbidrag anordnats särskilda utbildningskurser, varjämte dylika kurser anordnats för kvinnliga ladugårdsskötare i Norrland, Dalarna och Värmland.

Efter förslag av Kungl. Maj:t — därvid vederbörande departementschef framhöll, att inom de mera jordbruksbetonade delarna av södra och mellersta Sverige för närvarande rådde stor brist på ladugårdsskötare, särskilt kvalificerade manliga sådana utan förmansställning — anvisade 1936 års riksdag under reservationsanslaget till Lägre lantbruksundervisning m. m.: Bidrag till särskilda utbildningskurser för budgetåret 1936/1937 ett belopp av 20,000 kronor, avsett för anordnande av enahanda utbildningskurser för manliga ladugårdsskötare, som de vilka anordnades för kvinnliga sådana i Norrland, Dalarna och Värmland. Beloppet var beräknat för cirka 40 dylika kurser med sammanlagt 280 elever.

Rörande dessa utbildningskurser har Kungl. Maj:t den 24 april 1936 (nr 111) utfärdat kungörelse. Kurserna pågå cirka tre månader. För desamma ut-

går till anordnaren statsunderstöd med ett grundanslag av 300 kronor för varje kurs samt därutöver ett bidrag av 25 kronor för varje elev.

Till eleverna må utgå understöd jämlikt kungörelsen den 24 april 1936 (nr 112) angående understöd av statsmedel åt vissa elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter m. m. med belopp, som alltefter behovsgraden variera mellan 15 kronor och 35 kronor per månad. Dessa understöd utgå från förslagsanslaget till Lägre lantbruksundervisning m. m.: Understöd åt elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter. Eleverna äro emellertid skyldiga att själva betala för kost och logi.

Enligt vad inhämtats hava för närvarande antagits 8 anordnare av kurser för sammanlagt omkring 100 elever. Emellertid har det visat sig vara mycket svårt att få elever till kurserna. Den väsentliga orsaken härtill är, att de personer, som kunna komma ifråga, i allmänhet äro medellösa och därför ej se sig i stånd att genomgå kurserna. Den ovan angivna kostnaden för kost och logi uppgår i allmänhet till 50 à 60 kronor per månad, och de elevunderstödet, som kunna utgå, förslå sålunda ej ens till täckande av denna kostnad.

Då det för jordbruket framstår såsom en angelägenhet av mycket stor vikt, att tillgång finnes på kvalificerade ladugårdsskötare, synes det nödvändigt, att särskilda åtgörder vidtagas för att möjliggöra för vederbörande att genomgå de kurser, varom här är fråga. Lämpligaste vägen synes härvid vara att bereda eleverna understöd utöver vad för närvarande kan utgå. Detta understöd torde böra bestämmas så att eleverna i regel kunna genomgå kurserna utan att behöva anskaffa medel från annat håll. Med hänsyn härtill föreslås, att medel anvisas för beredande av understöd åt eleverna i dessa kurser med — utöver vad för närvarande kan utgå — ett belopp av 50 kronor per månad. Dessa medel synas härvid lämpligen böra anvisas under ovannämnda reservationsanslag till bidrag till särskilda utbildningskurser och icke under förslagsanslaget till understöd åt elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter m. m., då eljest anvisningen skulle medföra rubbning i ett mera enhetligt bidragssystem.

Enligt vad inhämtats, komma de särskilda sakkunniga angående den lägre lantbruksundervisningens ordnande även att behandla frågan om utbildningen av ladugårdsskötare. Den åtgärd, som nu ifrågasatts, synes lämplig att vidtagas i avvaktan på resultatet av denna utredning.

Enligt bilagan till årets statsverksproposition, nionde huvudtiteln, punkt 50, har Kungl. Maj:t för budgetåret 1937/1938 till Lägre lantbruksundervisning m. m.: Bidrag till särskilda utbildningskurser äskat ett reservationsanslag av 90,000 kronor. Till kurser, varom här är fråga, har därvid avsetts ett belopp av 20,000 kronor, beräknat för 40 kurser med 280 elever.

Såsom av det anförda framgår är det icke sannolikt, att under nuvarande förhållanden elever komma att anmäla sig i sådan utsträckning, att sistnämnda belopp, 20,000 kronor, blir utnyttjat. Därest emellertid nu ifrågasatt understöd kan beredas, torde ett elevantal av 175 personer kunna beräknas under budgetåret 1937/1938. Till ytterligare understöd åt dessa enligt ovan angivna grunder skulle åtgå $(50 \cdot 3 \cdot 175 =)$ 26,250 kronor, vilket belopp dock

torde kunna reduceras något med hänsyn till att kurserna ej alltid pågå i fullt 3 månader. Då ej heller vid sagda elevantal det ovan angivna beloppet av 20,000 kronor — avsett till kursanordnarna — blir till fullo utnyttjat, torde för tillgodoseende av nu förevarande ändamål erfordras en höjning av anslaget med endast 20,000 kronor.

Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser rörande ifrågavarande understöd.

Under åberopande av det anförda hemställes,

att riksdagen måtte i syfte att bereda elever i utbildningskurser för manliga ladugårdsskötare ytterligare understöd i enlighet med vad ovan angivits till Lägre lantbruksundervisning m. m.: Bidrag till särskilda utbildningskurser för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 110,000 kronor i stället för av Kungl. Maj:t äskade 90,000 kronor.

Stockholm den 23 januari 1937.

Carl Bengtsson.

